

Nd.

183. Nefndarálit

[99. mál]

um frv. til l. um breyt. á lögum nr. 77 23. des. 1975, um sérstakt tímabundið vörugjald, sbr. lög nr. 20 5. maí 1976.

Frá minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Með frv. þessu er lagt til að framlengja enn einu sinni hið „tímabundna vörugjald“, sem nú er 18%, og er lagt til að það gildi til ársloka 1977.

Gjald þetta er táknrænt fyrir fjármálastjórn núverandi ríkisstjórnar. Það var fyrst lagt á með bráðabirgðalögum í júlímánuði 1975 og átti aðeins að gilda út það ár. Það var síðan framlengt og átti að gilda á árinu 1976, en fara lækkandi. Það stóðst ekki fremur en annað í fjármálum ríkisins og var hækkað síðar í 18%. Og nú er lagt til að gjaldið standi allt næsta ár. Þetta svonefnda „tímabundna“ vörugjald er því að verða fastur tekjustofn ríkissjóðs. Í stað þess að standa aðeins í 5½ mánuð, eins og upphaflega var ákveðið, er ljóst að gjaldið verður innheimt að minnsta kosti í 2½ ár, og ef að líkum lætur verður það framlengt þegar kemur að árslokum 1977.

Núverandi ríkisstjórn hefur verið athafnasöm í því, sem varðar nýjar álögur, og í að fitja upp á nýjum tekjustofnum fyrir ríkissjóð. Hér skulu nefnd nokkur dæmi um þessa athafnasemi:

1. Strax eftir valdatöku stjórnarinnar hækkaði hún söluskatt um 2%. Samkvæmt tekjuáætlun nú nemur það 3.4 milljörðum kr.
2. Hún tók í ríkissjóð 2% söluskatt sem áður rann í Viðlagasjóð vegna gossins í Vestmannaeyjum og vegna snjóflóðanna í Neskaupstað. Það nemur 3.4 milljörðum kr.
3. Hún tekur nú í ríkissjóð 1% söluskatt, sem áður rann í Olíusjóð til lækkunar á kyndingarkostnaði, þó mínus 600 millj. kr. sem áfram eiga að renna í Olíusjóð. Það nemur 1.1 milljarði króna.
4. Hún hefur lagt á 18% „tímabundið vörugjald“ sem nemur nú 5.3 millj. kr., eða sem nemur samtals 13.2 milljörðum króna.

Enginn skyldi þó halda að með þessari upptalningu sé allt talið af nýrri tekjuöflun fyrir ríkissjóð, sem núverandi ríkisstjórn hefur staðið fyrir. Hér er aðeins um sýnishorn að ræða. En þessi sýnishorn eru býsna merkileg. Þau sýna að stjórnin hrifsar til sín gjöld, sem lögð hafa verið á „aðeins til bráðabirgða“ af sérstökum ástæðum, eins og vegna meiri háttar náttúruhamfara eða vegna olíukreppunnar.

Ríkisstjórnin byggir í æ ríkari mæli tekjur ríkissjóðs á „neyðar-gjöldum“. Hún afsakar gerðir sínar alltaf með „bráðabirgða-ráðstöfunum“ eða einhverjum fölskum forsendum. 18% vörugjaldið er óafsakanlegt sem fastur tekjustofn. Gjaldið er lagt á nokkra vöruflokka, en aðra ekki, og veldur þar af leiðandi miklu óréttlæti. Ef svo er komið, að ríkissjóður verði að fá fastan tekjustofn sem þessu gjaldi nemur, þá ber að sjálfsögðu að leggja gjaldið á með öðrum hætti en nú er gert.

Ég legg til að frv. verði fellt.

Alþingi, 13. des. 1976.

Lúðvík Jósepsson.